

NAŠ GLAS

Glasilo javnih namještenika u kraljestvu Srba, Hrvata i Slovenaca.

== Cijena u prodaji 1 K 50 fil ==

Naš Glas izlazi u tjednu svakog četvrtka.
Godišnja pretplata K 72.—
Polugodišnja „ 36.—
Četvrtgodišnja „ 18.—
Za inozemstvo dodati poštarinu. Oglasi po cjeniku.

== Цена у продаји 1 К 50 фил. ==

Наш Глас излази седмично сваког четвртка.
Годишња претплата К 72
Полугодишња „ 36
Четвртгодишња „ 18
За иноземство додати поштарину. Огласи по тарифи.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta šte. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znak. Dopise v latinici in cirilici sprejema in zadostno frankirana. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani. Hrvatske in srbske dopise je pošiljati le potom organizacij, ki so za vsebino odgovorne.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošlje po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/L. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Štetje suplentskih let.

(Štetje službene dobe srednješolskih učiteljev za časovno napredovanje po U. S. P.)

Prevodi določb učiteljske službene pragmatike (zakona z dne 28. julija 1917, državni zakonik šte. 319), priobčeni v uvodnem dopisu »Našega Glasu« z dne 1. julija 1920, šte. 26, pod zaglavjem »Štetje suplentskih let«, niso točni, a dogajalo zmisel. Njih tolmačenje je pravilno, v kolikor je posneto po motivnih poročilih k temu zakonu ali je osnovano na njega jasnem besedilu samem.

Neutemeljena pa je trditev, »da se mora doba za časovno napredovanje šteti od početka, s katerim se računa stalno službovanje, torej začeti s tistim dnem, od katerega se štejejo petletnice.«

Po USP, le za časovno napredovanje v VIII. čin. razred treba sedem službenih let izza imenovanja stalnim učiteljem v IX. čin. razredu. To pravno mnenje je osnovano na § 57. tega zakona, in sicer na tistem delu njegovega besedila, ki ga dopisnik pri citiranju ni podčrtal, dasi je podčrtal druga mesta tega paragrafa. To

zakonsko določilo, točneje prevedeno in zmiselno poudarjeno, slove tako:

»§ 57. Stalni učitelji, ki jih določila tega zakona izključujejo iz napredovanja v višji čin. razred ali iz dosege postavnih plačnih povišani, imajo po naslednjem načrtu pravico, da potom časovnega napredovanja brez izpremembe činovnega razreda dospe do užitka tistih prejemkov, ki so po postavnih določilih, veljavnih za drž. učitelje, zvezani z vsakokratnim višjim činovnim razredom, če so v isti službeni danogi nenehoma v svojem dosedanjem činovnem razredu kot stalni učitelji dejstveno službovali tako dolgo, da se im ta čas v naslednji izmeri vračuna v plačna povišanja (časovno napredovanje).«

Besedilu in duhu tega zakonskega določila se protivi razlaga, da le službovanje pred imenovanjem za stalnega učitelja smatrati kot službovanje stalnega učitelja. Tudi USP, nikjer ne smatra službovanja pred imenovanjem za stalnega učitelja kot službovanje v činovnem razredu. Da izključi vsak dvom, je zakonodajalec označil činovni razred z besedo »dosedanjem«. Vrhutega je bivše ministrstvo za bogočastie in nauk z izvršilnim odlokom k USP z dne 26. januarja 1918, šte. 35.358/XI, 1917, narav-

nost ukazalo, da naj se §§ 57. in 58. USP, izvajata tako, kakor to dela višji šolski svet. Poglavje III., odstavek 3, tega odloka slove:

»Časovnemu napredovanju primerna višja aktivitetna doklada gre samo tistemu učitelju, ki je dejstveno služboval v § 58. navedeno število let v lastnosti stalnega učitelja prejšnjega činovnega razreda, z aktivitetno doklado, primerno temu činovnemu razredu (§ 60., II. odst.); službena doba, ki jo je učitelj prebil kot začasni učitelj, in službena doba, ki jo je učitelj prebil kot namestni učitelj in ki se vračuna v plačna povišanja (petletnice), se pri tem ne upoštevata.«

Dopisnik trdi, da se s točno izvajajo § 57. USP, nekaterim učiteljem dela krivica. Take krivice ni. Časovno napredovanje se le v USP, sprejelo zato, da učitelji po 7 letih dospe vsaj do gmotnega zboljšanja, če ga je ravnateljstvo za povišanje v zmyslu § 6. zakona z dne 19. sept. 1898, drž. zakonik št. 173, predlagalo, a je ministrstvo predlog izvršilo pozno. Kier povišanje po § 6. zak. iz leta 1898 časovno napredovanje prehititi, časovno napredovanje nima praktičnega pomena.

Služba, ki ga dopisnik z napačnimi podatki navaša kot dokaz za to krivico baš

LISTEK.

Kvalifikacija.

Danas nije više u selu čatim pomoćnik Stojan Ridji, on radi u Beogradu, u jednom ministarstvu.

»Dobar dan, gospodine načelnice!« klanja se jedna punačka dievoika. »Ja bih htjela službu u vašem ministarstvu.«

Načelnik je gleda i kaže, da ima mjesta, samo moli za njene kvalifikacije.

»Ja sam, znate, svršila osnovnu školu još prije rata. Pred rat je trebalo da idem u gimnaziju, ali rat je došao poslile dvije godine i tako me pomeo Rat trahe već osam godina. Bitka na Kumanovu, vi već znate: na onda bitka na Bregalnici... bitka na Ceru... Kaimakčalanu... sve zlatnim slovima zapisano... Za to vrijeme ja nisam mogla da idem u školu... Znate, sada opet dolazim iz jedne naše banje. Kupala sam se svakog dana. Navršila sam ravno dvadeset i pet kupanja:

sada dodoh, da tražim državnu službu u vašem ministarstvu i mislim, da imam kvalifikacije.«

Načelnik gleda dvadesetgodišnju dievoiku te misli ovako:

»Ima potpuno svršenu osnovnu školu, pamti sve važnije bitke iz sviju ratova za ovih osam godina i ima izdržano kupanje od dvadeset i pet dana. Dobra je, ima kvalifikacije i ovo joj kupanje više vrijedi nego da je svršila kakav beogradski kurs iz trgovačke škole. Okupana, okupana na dvadeset i pet puta i odmah tako okupana došla, da traži od mene službu. Uzet ću je i bit će činovnik ovog ministarstva.«

»Dober dan, gospodine inspektore!« klanja se jedna crnooka i mlada udovica. »Ja bi htjela službu u vašem ministarstvu.«

Inspektor je gleda pažljivo, kaže učtivo, da ima mjesta, samo moli za kvalifikacije.

»Ja sam, znate, svršila osnovnu školu još pred deset godina. Kad je trebalo

da stupim u gimnaziju, ja sam bila već buina i odrasla i roditelji me nisu dali bojeći se, da se ne pokvarim sa muškarcima. Za vrijeme ovih ratova udam se za jednog stalno nesposobnog za vojsku i nisam imala djece, jer sam ja tako htjela. Muž mi umro ulied ratnih teškoća i ja ostanem udovica. Nisam htjela, da se po drugi put udajem, jer sam htjela, da sačuvam svotu mladu snagu i da je stavim na raspoloženje za državnu upotrebu.« (Ovde je udovica pogledala umiliato gospodina inspektora i poslile oborila svoje lijepe trepavice...)

Inspektor gleda mladu udovicu i misli ovako:

»Ima potpuno svršenu osnovnu školu, znala je, da se sačuva da ne radia diecu i svoju mladu snagu stavlja na raspoloženje na državnu upotrebu. Mlada snaga! Ko je taj ludak, što ne voli mladu snagu! Ima potrebne kvalifikacije uzet ću je i bit će činovnik ovog ministarstva.«

Blago nana kraj ovih činovnika!

kaže, kako skladno se popolnjeta zakon iz leta 1898. in USP.

Profesorja dr. P. in dr. H. na drž. gimnaziji v Mriboru, oba usposobljena leta 1907, nista nastopila služb v istem letu, kakor trdi dopisnik. Dr. P. je nastopil službo 14. oktobra 1907, dr. H. 14. oktobra 1908. Dr. P. ni supriral 2 leti, kakor trdi dopisnik, temveč od 14. oktobra 1907 do 31. avgusta 1910, to je tri polna šolska leta, in je po časovnem napredovanju leta 1917, došel do užitkov VIII. čin. razreda. Prejemki VII. čin. razreda mu po časovnem napredovanju dozore leta 1924.

Dr. H. je radi pomanjkanja službenih mest postal pravi učitelj šele 1. avgusta 1917 (po USP.), in ne o prevratu 1918, kakor trdi dopisnik. Prejemki VIII. čin. razreda bi mu dozoreli kajpak šele leta 1924, in ne leta 1925., kakor trdi dopisnik, torej v istem letu, ko bi njegov tovariš došel do užitkov VII. čin. razreda — če bi dr. H. čakal na časovno napredovanje! Ali napredovanje po § 57. USP. zani nima praktičnega pomena v pričo § 6. zakona iz leta 1898., vsled katerega se more po II. petletnici na predlog ravnateljstva pomakniti v VIII. čin. razred — možnost, ki je za dr. H. dana že izza 1. novembra 1918. Tudi še danes je možna taka pomaknitev, in sicer s pravno veljavo od 1. novembra 1918, kajpak na predlog ravnateljstva. Prejemki VII. čin. razreda dospo dr. H. po časovnem napredovanju leta 1925.

Tako se dopisnikovih krivičnih 8 let vsled napačnega pravnega poimovanja in krivih podatkov skrči na 1 leto, in sicer na tisto leto, za katero je dr. H. poznele nastopil službo.

Naposled še treba pojasniti tistim srednješolskim učiteljem, ki jih dopisnik pozivlje na civilnopravno pot in ki so za pouk v pravnih stvareh dovzetni, da so za vse pravde državnih uradnikov zoper državo, vznikle iz zgoli službenega razmerja, po veljavnih normah izključno pristojne upravne oblasti, pravna pot pa izključena.

Ljubljana, dne 7. julija 1920.

Višji šolski svet.

Tovariši! Rešite poslano Vam položnice pozabljenosti in obnovite žnjim naročnino!

—6— Zagreb:

Mrtvilo.

Pa članovicima nile tako zlo, rekao je ovih dana jedan gospodin, kad se povela riječ o tome, da je među javnim namešteništvom preveliki nehal za zajedničke interese i za organizaciju. I zbilja bi morao pomisliti tako onaj, koji bi to mrtvilo sa strane gledao. Mi, koji znamo, kako nam je, ne verujemo, da je među javnim namešteništvom to mrtvilo zavladalo zato, jer im je odviše dobro. Neki drugi razlog mora ovdje biti. Ja bih rekao, da je tome mrtvilo krivo to, što nema nikakvog kolegijalnog kontakta između javnih nameštenika na ni između onih organiziranih. Odbornici se tuže na članove, a ovi opet na odbornike. Dobro bi bilo, da se jedni i drugi i skupine i pojedinci ispovlede pred sobom i svojom savjesti, pa da se pitaju, ima li u njih smisla i volje za ovakav zajednički soci-

jalni život i zajedničku borbu. Neka se pojedini članovi sami upitaju, da li je u njih dovoljno stališke svijesti, ponosa i želje, da u vezi sa tisućama drugova zajednički istupaju ili oni možda drže zgodnijim, da se svaki bori za sebe, kako zna i može, da se ta kolegijalna, socijalna borba pretvori u sušti egoizam, u borbu, u kojoj ćemo se mi sami zatirati na svoju propast i sramotu. Koji tako misle, u tih nije dovoljno razvijena drugarska i stališka svijest i tai nije za organizaciju. Članovi neka dobro promisle, da li se mogu i oni odlučiti za ono načelo, koje je princip svake organizacije: jedan za vse, svi za jednoga. Oni, koji su za to načelo, ne mogu zagrižati, nilesu za organizaciju, a koji su ga usvojili, treba, da ga se kao ljudi karatemi i drže.

A i odbornici neka se pitaju, da li oni dolično zastupaju svoje drugove, koji su ih ovlastili, da u njihovo ime rade i odlučuju za njih sve. Neka se pitaju da li oni zaslužuju to povjerenie svojih članova i da li oni rade tako, da se pokažu vrijednim toga povjerenja. U negativnom slučaju neka vrate svoj mandat drugovima, da ovi uzmagnu na njihovo mjesto izabrati ljude agilnije i revnije, a u pozitivnom slučaju neka ne puštaju svoje drugove, koji so ih u odbor poslali, da padaju u mrtvilo.

To je dužnost svakoga člana organizacije, pa bude li se tako radilo, ne će moći biti govora o mrtvilu, koje sada dosti vlada među članovima Saveza. Nije doduše lijepo, da se o tome na ovome mjestu govori, ali čemu taštiti ono, što mi svi osjećamo i vidimo. Članovi su Saveza na okupu u velikom broju onda, ako se radi o kakovoi referadi o berivima ili o dodacima, pa izleđa, da će svrha Saveza biti onda postignuta, kad se povoljno urede beriva javnih nameštenika. A mi smo već toliko puta naglasili, da onda tek počine pravi naš rad, a ovo je sada samo uvod i uvjet u tai rad, da se postigne takav materijalni položaj, da se može proći na više moralno polje rada našega Saveza.

Pitalmo se gospodo, svi i pojedinci, da li smo mi zreli za takav rad. Da li je u nas smisla i volje, da li je u nas dovoljno svijesti i ljubavi za organizaciju. Ako jeste, zasučimo rukave i ne dopustimo, da ikakova liaga ili kakav prigovor padne na naš solidarni i zajednički rad, a ako nije, pa što taštimo, recimo otvoreno, priznajemo svoju sramotu, pa prestavimo tai posao poznijem naraštaju, a mi — svaki k sebi, pa svaki, kako zna.

Fran Küssel (Trebnje):

Mi in volitve v konstituanto.

Tudi pri nas moralo enkrat priti volitve, pa nai se jih še tako boje, in še tako branijo. Pa prav v kratkem bodo prišle. O tem ni nobenega dvoma več. Takrat se bodo posebno sedaj vodilne stranke vrgle z vso silo na boj, da se obdrže na stoličku: tudi o tem ni nobenega dvoma.

Kaj nai na storimo javni nameščenci v teh časih? Ali nai vsak zase voli, kar mu ljubo, kakor je bilo to dosedaj, ali nai bi se vsi javni nameščenci združili in oddali svoje glasove Kam? Komu?

Da je to prav pereče vprašanje in da je točen ter pravi odgovor na to vprašanje za nas živlienskega pomena, o tem pa

tudi ne more biti prav nikakega dvoma. Kaj nai torej storimo?

Videli in čutili smo, ter vidimo in čutimo to vsak dan na lastni koži, in bomo tudi še videli in čutili, da so vselej vsi tisti, ki so na vladi, pa naj bodo katerekoli stranke, nam in našim težnjam, če že ne naravnost sovražni, pa vendar nasprotni tako, da smo se morali in se še vedno moramo boriti za najprve in najvažnejše naše pravice.

Zlepa doseđat nismo mogli še ničesar doseči. Vse kar smo dosegli, smo dosegli le z veliko silo, obujnim naporom, z grožnjami in najostrejšim orožjem.

Pokazalo se je, da za nas ni pravice pri nobeni stranki: nai so bile že vse na krmilu, pa ni jedna nam ni hotela dati niti tega, kar nam je neobhodno treba.

Kdor mi ne privoščji za pošteno delo hti toliko plače, da bi se mogel od nie do stega nalesiti, tega vendar ne morem smatrati za svojega prijatelja, pa nai je sicer še tako lep in prijazen, nai zna še tako lepo govoriti.

Nai torej zmaga ta ali ona stranka, ali nai ne zmaga nobena, kar bo prišlo na krmilo, ne bo za nas! To je toliko, kakor gotovo!

Vse stranke namreč imajo programe, in na teh svojih programih več ali manj blesteča in zvočna gesla, a vse samo zato, da ž njimi mamijo svoje pristaše. Jedni in drugi izrablujejo nezadovoljstvo širokih slojev v svoje politične svrhe.

Vse stranke govore v časopisih, na shodih in v narodnem predstavništvu samo o potrebah in željah naroda, toda ne store za tai narod prav ničesar, razun kar je i njim samim v korist. Vsaka stranka smatra samo svoje ožje pristaše za narod, vse drugo nai gre k vragu.

Zato tai strahoviti medsebojni boj.

V svoji strankarski zaslepljenosti in razpaljenosti, so kakor družina, ki se te sprla med seboj. Da delajo s tem uprav samim sebi in vsem brez izleme škoda, tega v svoji besnosti sploh ne sprevidijo, ali pa mečelo krivdo drug na drugega.

Natanzanimivelje pri tem je to, da mi kot volilci pod imenom pristašev drvimo za jedno ali drugo od teh strank, pa se pustimo vleči za nos, ne da bi se količkal obotavljali. Brez najmanjšega razmišljanja jim sledimo kakor neumna živina, — kakor «Tractier» za svojim bošnjakom, — smo rekali v volni.

Vsi strankarij trdno verujejo v svetost in čistost svojih misli, v resnici pa gre edino za korita: da se jedne vrže ven, a drugi nai jih zamenajo.

Ali nai mi, kot predstavitelji intelligence v narodu, mi, ki smo se vendar ne kai učili in smo valeni preračuniti in pretehtati vsestransko svola dejanja in nehanja, ne samo mirno gledamo na to ogabno koritolovstvo, temveč še celo pomagamo temu ali onemu dostikrat docela neznanemu hlepuhu do čim večjega korita, da nam bo potem eventualno milostno dovolil, da ooberemo drobtine in ovolodane kosti, ki bodo padale od njegove bogato obložene mize?

»Prepričanje, naziranje, mišljenje vera in kolikor je še teh besed — ne vprašam vas zanje. Kaiti ena beseda je, ki je živa in vsem razumljiva: oblast. Živa je od vekoma, vseh besed prva in zadnja. Pokôri se, ne upiraj se, je poglavitna zapoved: vse drugo je privesek in ološava. Kdor se ravna po tej zapovedi, mu bude

c) vozarina (putničke karte) na železnicama i parobrodima.

d) Podvoznina (fijakerina) — po oblasnoj tarifi.

e) Za prenos ručnog prtljaga 2 K.

Pristoibe navedene pod točkom a), b) i e) su nedavno povišene za 50% sa vanjašču počam od 1. veljače t. g.

Krai ovako uređenih i povišenih putnih pristoiba javni namještenik biva izaslanjem na vanisku službu osjetljivo novčano (materijalno) kažnjavan, jer s tim pristoibama ne može podmiriti troškova putovanja, prehrane i konačenja — već ili mora na vanjskoj službi gladovati ili namiriti potrebne troškove iz vlastitih sredstava (ako ih ima) ili se zaluživati. Ovo je upravo bolna i žalosna činjenica, da javni namještenik u svojoj oslobođenoj, mladoj svim bogatstvima od prirode bogatoj državi najkukavnije živi, a upravo stradava i gladuje izvršujući svoju službenu dužnost prigodom službenih izaslana i radeći za interes te svoje mlade države.

Javni namještenik izaslan na vanisku službovanje makar i kratko i prolazno stigavši u odredište svoga uredovanja — oskrbu potražiti u gostioni ili hotelu — ali njegova dnevica za podmirenje tih troškova nedostaje, a gostioničar ili hotelier ga ne pita, u kojem je činovnom razredu, već računa potrošak i prekoračenje jednako kao i onim ratnim bogatašima, legalnim in nelegalnim trgovcima, verižarima, lihvarima, koji se mogu najesti, jer mogu i platiti, a ne pitaju u opće za cijene.

Upravo zato, što država javnom namješteniku ne pruža mogućnost, da svoje najnužnije potroške i potrebe podmiri, jer mu ne daje dostatne pristoibe u tu svrhu — ona ga izgladnjuje, izrabljuje duševno i tjelesno — te na njega pada sva težina moralne odgovornosti za ovakovo izgladivanje i izrabljivanje javnih namještenika.

Obilujemo hranom — ali smo gladni, jer nam država ne daje toliko, koliko nam treba, da si nužnu za održavanje našeg organizma hranu nabavljamo.

Pošto sa dosadanim pristoibama gledom na današnje skune prilike nismo mogli prigodom službenih izaslana izlaziti, podnašali smo putne račune moleći, da nam se obrede i priznaju dokazano učinjeni efektivni izdaci. Računarski uredi odnosno računovodstva su te putne račune obredivala po postojećim propisima, — a nadležna administrativna oblast nas je s našim opravdanim zahtjevom odpućivala, jer da nam zahtjev nije osnovan na propisima. Povodom utoka protiv ovakvih formalističkih rješenja na višiu ili najvišiu administrativnu oblast postupalo se jednako birokratski, te su rješenja isto tako salamski glasila: utok se odpućuje, jer su pristoibe po postojećim propisima pravilno obredjene.

Uvieren sam, da su naredbe o putnim pristoibama svakome javnome namješteniku poznate, te nije podnašao ni jedan u svom konkretnom slučaju utok iz uvjerenja, da mu možda nису pristoibe obredjene po postojećim propisima — dakle iz razloga, da je možda gledom na propise počinjena povreda odnosno niština —, već upravo zato što je on primjenom tih nesavremenih propisa materijalno oštećen.

Koliko je u interesu samih nas javnih namještenika, da se ovo pitanje savremeno današnjim potrebama uredi, toliko bi to bilo i u interesu same države — što ne treba napose razlagati.

Mislim stoga, da bi bila upravo zvučnica dužnost pojedine administrativne oblasti, da čim sama kod jednog konkretnog slučaja opazi, da putne pristoibe nedostaju u današnjim prilikama, da iz ureda dalje shodno preduzme, kako bi se naibrze putne pristoibe po administrativnoj vrhovnoj oblasti prema potrebama i prilikama uredile.

Ovakovo shvaćanje i nastojanje administrativnih oblasti potpomogla bi vrhovnu administrativnu vlast, da našu mladu državu u svim javnim poslovima savremeno, napredno vodi i upravlja, a spram javnih namještenika udovoljilo bi principu pravednosti, jer državna vlast zasjegurno ne traži, da javni namještenik — izvršujući svoju službenu dužnost i radeći na vanjskoj ili zamjeničkoj službi samo za interes države — troškove skopčane s takovim službenim uredovanjem mora i djelomično iz vlastitih materijalnih — i onako čednih — dohodaka podmire.

Brez organizacije in brez stanovskega lista je izboljšanje naših razmer nemogoče!

Reorganizacija davčništva.

(Dalje.)

VII.

Opisani državni dohodki so temelj vsake politične enote, ako lo definiramo tako, da predstavlja država skupnost na enem teritoriju živećih ljudi z enakimi pravicami in dolžnostmi: pravice dobivamo iz zemlje in industrije, iz kulture in javne oskrbe; dolžnosti pa nam dalo voljaštvo in davščine, ki izvirajo iz pravic, iz zemlje, industrije, trgovine. Če pridejo pa v državni proračun nenavadni stroški, kakor se je godilo od leta 1880, pri nas z oboroževanjem, tedaj si ministarstvo pomaga na nairazličnejše načine z davkom na okna, žveplenke in podobno podobno, ki je pa le slična trenutno oživljajočemu moršiju na umirajočem organizmu.

Bližnja preteklost nas opominja, da si ne smemo ustvarjati take bodočnosti!

Kako pa naj bi torej preustrojili davčništvo?

Večletna praksa in zasledovanje zgoranega vprašanja nam je udahnila sledeče misli.

Pri zemliarini dandanes ni več merodajna vrednost zemlje, temveč vrednost pridelka, ker so žita postala borzna spekulacija, ki jim narekuje cene iz iste zemlje ob isti množini dobiš letos več pridelkov kakor si jih lani dobil, ako je letos večje povpraševanje po dotičnem blagu. Seveda: za naše kmete in kmetiče, ki svoje žito prodajajo sprati, naša trditev nima pomena: zato pa se država tudi ne more ozirati na tako majhne razmere. Za zemliarino je merodajno dandanes polje v Banatu, Slavoniji in podobnih krajih, kjer žito izvažajo za vso državo, ne samo za potrebe bližnjega provincijalnega mesta. Povolni časi s svojimi žitnimi verižniki so odprli pogl

v prave razmere zadnjemu pisarničarju: ker se nam obeta l. 1920. dobra letina, pa daio že sedaj spomladi (ko to pišemo) žitne cene, medtem ko so nas tam pozimi drli in odirali kljub in vzpričo postavam in predpisom.

Dandanes nima torej kataster cesarja Jožefa nobenega pomena, ker je borza poljedelstvo tako preuredila, da nima nobenega smisla već ono urazredovanje parcel, kakor so to tako lepo znali in še danes delajo naši g. zemliemerci.

Za zemliarino velja dandanes cenitev na licu mesta. Nekaka moderna desetina bi bila najprikladnejša, saj se še takrat ne bo moglo špekulaciji priti do dna, kajti ob obilici žita bo žito ležalo vso zimo v skladiščih, šele bodoča spomlad (suha in deževna) bo dala vrednosti pravo smer. Ker pa spada to določanje v pridobnino, bo za zemliarino moral obveljati princip cenitve ob žetvi: kakoršna je povprečna cena takrat, tako naj se cenitve vrednost blaga na polju. Seveda pa bi ne smeli tako postopati, kakor se je dogodilo ob prevratu na Koroškem (Pliberk), kjer so določali ceno mesa — po ljublianskih razmerah in so Pliberčani prvi pozdrav Jugoslavije sprejeli s podraženjem mesa, češ, da moralo biti po vsem političnem okraju — enake cene. — Med vojno smo doživeli već takih slučajev!

Cenilci bi ne smeli biti domači možje in ceniti bi ne bilo treba od parcele do parcele: visokost bi se določila po državnem kliču, ki bi bil za Gorenice drugačen kakor za Srem, za Kosovo drugačen kakor za Kras. V 14 dneh bi se ves teritorij obhodil in na podlagi rezultata pri davčnih uradih po določenem odstotku odmerila zemliarina za bodoče leto: kataster bi ostal radi posestnih sprememb, ne na radi razredne vrednosti dotičnega sveta. — Cenitve po nevihti, radi črva ali boleznih bi popolnoma odpadle.

Razredovini treba višiega tarifa, ker je sedanjí prenizek. Na deželi, kjer ima ljudstvo hiše le zase in so nalemniki brezpomembni, je razredovanje poslobil najprimernejše: za mesta pa še vedno velja hišna nalemnina (z napovedjo nalemnine), ki je bila v predvojnih časih precej visoka, dandanes ob zelo spremenjenih razmerah, pomanikanju stanovani in visoki nalemnini pa ta očitek ne velja već.

Prav pa bi bilo, da bi država vzdobivala veselje za nove stavbe, ki bi pa morale biti zerašene času primerno in ob nadzorstvu strokovnjakov, ne pa z dovoljenjem in modrostjo domaćih mazačev, ki so dokvarili že marsikatero šolo, občinsko posvetovalnico, župnišće, bolnišnico, vodovod in podobne javne zgradbe. Zasebni stavbeniki so seveda dragi: naj bi država skrbela za cenene in praktične načrte po lastnih strokovnjakih in v poljudno-praktičnih ilustriranih mesečnikih, ki bi hkratu gojili domaći slog in okus, ki ga po naših mestih in vaseh zelo negrešamo. Tudi regulacija cest in trgov bi se morala neizprosno zasledovati, ako hoćemo imeti vsaj deloma take kraje kakoršni so drugod že davno. Tista »neodvisnost« naših obćin in županstev je posebno veliko škodovala javnim zgradbam povzročila je marsikatero epidemijo in nam skvarila letovišća, vase, trge in mesta, da je najbolje molčati o tem predmetu!

Obdavčenje sveta bi bilo temu načinom urejeno. Upoštevati treba še promet, trgovino in industrijo, ki so v marsikateri državi dandanes važnejši od zemljarine in hišarine. Toda tudi pri imenovanih treh bi veljala stvarna, ne osebna podlaga, saj se je razdelitev v realne in personalne davke, v neposredne in posredne izvršila le potom časovnega razvoja Dandanes, ko moramo v novi državi celo lastnino na novo urediti, so brezpomembne vse take »učene« delitve.

(Dalje prih.)

Pragmatika.

(Dalje.)

VI. del. Upokojevanje s pokojnino uradnikov v obče.

§ 68. »Uradnike stavlja v pokoj s penzijo knez na predlog dotičnega ministra po zaslišanju ministrskega sveta.«

Dočim more uradnike zaradi disciplinarnih prestopkov kratkomalo odpustiti iz službe (brez pokojnine) vsak minister, more v primerih, če gre za upokojitev s pokojnino, minister samo predlagati, a sklepa ministrski svet. V tem vidimo prav veliko anomalijo. Prav lahko je administrativi odkrižati se uradnika »disciplinarnim putem«. Pravico do penzije, ki si jo je sam prislužil in — plačal, mu sme pa priznati šele ministrski svet.

§ 69. Uradniku, ki bi se samo ne nahajal v preiskavi zaradi kake krivde, se ne sme odbiti prošnja za umirovljenje:

1. Ako je izvršil 40 let službe, ali 60 let življenja;
2. Ako je vsled telesnih slabosti postal nesposoben za službo;
3. Ako bi zaradi bolezni ne mogel opravljati svojih uradnih poslov dalje časa nego eno leto.

»V vseh teh primerih sme oblastvo (pravtelistvo) staviti uradnika v pokoj tudi brez njegovega zahtevanja.«

Tudi te določbe sankcionirajo vsemožnost administrative. Uradniku je le dana tako brezpomembna »pravica«, da zaprosi za upokojitev, ko je dovršil svojo 40 letno službo ali 60 let, češ, zamorec si storil svojo dolžnost, sedaj lahko izgineš ali — pogineš. In to smeš tudi samo, ako se ne nahajaš v kaki preiskavi zaradi »kake« krivde. Tudi uradniku, ki bi morda zaprosil za upokojitev iz razlogov pod 2) in 3) t. i. radi bolezni, bo lahko nepristranska administrativna oblast menda lahko prepredčila to njegovo namero, če bi se skazalo, da se nahaja morda v preiskavi. Če bi se pa po srečnem naključju ne nahajal v taki preiskavi, bi pa premetena administrativna kaj kmalu lahko dobila »dobar in tehten povod« za tako preiskavo, katerih v tej »pragmatiki« kar mrgoli tako da se ji sami donuajo. To bi pa bilo samo v primeru, ako bi se uradniku, ki bi nameraval iti v pokoj, hotelo nekoliko pomagati. Drugače je pa z uradnikom, ki se ga misli odpraviti v zasluženi ali nezasluzeni pokoj. Za to ima »pravtelistvo« popolnoma belo karto, ter sme uradnika upokojiti, kadar se mu oholubi tudi ako sam ne zahteva! Torei popolna samovolja »pravtelistva« in uradniku se menda ne novejo niti motivi, ki so penzioniranje zakrivili niti se mu da pravica, da se zagovarja ali pritoži. Lahko si danes torej najvišji uradnik ter uživaš občno zaupa-

nie in spoštovanje; tvoj ministrski šef ima na proti tebi posebno mržnjo ali pa kako svojo kreaturo za tvoje mesto. Prav lahka stvar da se te iznebi: pol dole dajirja, par utemeljevalnih fraz o tvojih telesnih hibah in izmišljeni nesposobnosti in konec te tvoje uradniške slave! Sai v tem primeru — ako si namreč »telesno slab« ali nisi zaradi bolezni eno leto opravljati svoje službe — ni potrebno, da pravtelistvo postopa po § 68 ter provocira sklep ministrskega sveta, temveč odloča menda samo. Ne glede na 40 letno službo, je ta paragraf vreden, da se ga v celoti sprejme v novo jugoslovansko pragmatiko z omejitvijo pa, da se uveljavlja za vse one srbijanske uradnike, ki se sedaj šopirijo po državnih službah, v katere so se prevzeli »bez predškol. bez stručnega znanja i samo ozirom na njihovo odlično vladanje i pribavljena nužna znanja (§ 3. tega zakona).« Ker živimo v deželi nedoslednosti, se na danes uporabljalo predpisi tega velemodernega zakona na uradnike tostran Save in Donave, ne da bi ti o modernosti tega postopanja bili kaj obveščeni, kamoli prepričani zametajoč predpise dosedanih njihovih pragmatik, po katerih so zrastle in službovali.

§ 70. »No, pravtelistvo sme tudi razen primerov obrazloženih pod § 69., staviti uradnika v pokoj vsakokrat, ko dožene, da to zahteva interes državne službe.«

Kakor bi doza vsemožnosti upravnege oblasti v predidčem paragrafu ne bila zadostna, se tukaj še razširja ter se istemu daje pravica da uradnika penzionira vsakokrat, ko to »zahteva interes državne službe«. Kakšne vrste morajo biti ti »interesi« ni označeno. Lahko torej nastane n. pr. interes, da se prihrani državi na leto po par dinarjev; in povod je dan, da se uradnik kratkomalo upokoji. Lepa perspektiva za uradnike: lepa stalnost v njih službi, ako se od danes na lutri lahko upokoje! Tudi ni razvidno ako se mora v teh primerih provocirati vsaj sklep ministrskega sveta. Najbrže tudi ne. Iz česar je še bolj razvidna popolna brezdravnost srbijanskih uradnikov po njih zakonu.

(Dalje prihodnič.)

Iz Saveza javnih namještenka Hrvatske i Slavonije.

Pretplatnicima!

Drugove predplatnike Našega Glasa molimo, da bezodvlačno podmire zaostalu pretplatu. Upozorujemo drugove, da se predplata imade plaćati unapred, a ne u natrag kako to većina njih čini. Većina drugova nije poslala razliku od 5 K, za koji iznos je predplata za II.-IV. i dalje četvrti povišana. Molimo ih, da to što prije učine.

Pretplata iznaša za godinu dana 72 K; za pol godine 36 K; za četrt godine 18 K.

Tko eventualno prestane biti pretplatnikom, neka list vrati upravi sa oznakom »dalje ne prima«, da se uprava znade ravnati i da ne pravi nepotrebnih izdataka. Apeliramo na kolegijalnost i uvidjavnost drugova, koji neka uznastoje svojom točnošću u podmirivanju predplatae olakšati rad uprave, koja i onako imade dosta borbe oko opstanka glasila, jer tiskara i papir s dana u dan poskupljuju.

Suradnike hrvatsko-sprskoga dijela molimo, da sve rukopise šalju na redakciju u Zagreb Frankopanska ulica broj 2., a ne direktno u Ljubljanu, jer to prouzrokuje nepotrebne poštanske

i pisarske troškove, te zakašnjenja u objelodanju vanju pojedinih aktualnih stvari.

Glavne godišnje skupštine kotarskih skupina, Velik dio kotarskih skupina poslao nam je obavijesti o održavanju glavnih godišnjih skupština. Da ne moramo svakoj pojedinoj skupini odgovarati i davati pojedinačne upute, činimo to za sve putem glasila. Na glavnim godišnjim skupštinama kot skupina imade se prema čl. 14 saveznih pravila raspraviti o poslovima skupina, riješiti godišnje poslovne izvještaje upravnih i nadzornih odbora, izabrati upravni i nadzorni odbor. Izvještaji o glavnim skupštinama imadu se priposlati središnjici. Upozoravamo vanjske članove, da u odbore kot skupina biraju agilne ljude, koji će moći i znati njihove interese štiti i zastupati te voditi organizaciju tako, da će središnjica (S.J.N.) naići u njih na svaku potporu, koja joj je potrebna u radu i nastojanju oko moralnog i materijalnog boljka sveukupnog javnog namješteničtva.

Kotarske skupine izašlju u izaslaničku skupštinu Saveza svog predsjednika ili tajnika.

Stručni odsjecl. Pozivamo sve stručne odsjeke pojedine organizacije i društva u Zagrebu, koja su kao cjeline pristupila Savezu Javnih namještenika, da za predstojeću redovitu glavnu izaslaničku skupštinu izaberu i što prije nam priopće delegate označiv između njih one, koje žele, da budu birani u Središnji odbor Saveza Javnih Namještenika.

Članske iskaznice. Kako smo već prije javili, ne izdajemo novopristupivšim članovima iskaznice staroga oblika, jer ćemo još tijekom ovoga mjeseca razaslati svim skupinama nove iskaznice, za sve prijašnje kao i za novopridošle članove. Možemo povierenike i blagajnike kot skupina da nas ne urgiraju nepotrebno radi iskaznica.

Redovita glavna skupština izaslanička S.J.N. održat će se ove godine koncem augusta. Prema čl. 29. saveznih pravila bit će ova skupština pravovremeno sazvana u staleškom glasilu 14 dana prije održavanja te će u pozivu biti tačno označen i dnevni red skupštine. — Upozorujemo na to kotarske skupine (predsjednike i tajnike), da budu za to vrijeme spremni, da uzmožnu skupštinu u što većem broju prisustvovati. —

Vestnik.

Izredni občni zbor »Društva državnih uslužbenecv za Slovenijo v Ljubljani« bo v soboto, dne 17. julija 1920 ob 8. zvečer v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani.

Društvo glavnih izterjevalcev vabi svoje člane na redni občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 8. avgusta t. l. ob desetih v vrtnem salonu gostilne »Pri novem svetu« na Gosposvetski cesti v Ljubljani. Imamo se mnogo pogovoriti in potrebno je, da se tega občnega zbora udeleže polnoštevilno člani iz vse osvobojene Slovenije! — Odbor.

Podporno in pravovarstveno društvo državnih uslužbenecv za Slovenijo v Ljubljani naznanja svojim članom, da je predsedstvo poverjeničtva za notranje zadeve dovolilo spremembo našega društvenega naslova, ki se bo v bodoče glasil »Društvo državnih uslužbenecv za Slovenijo v Ljubljani«. Vsi tisti člani, ki so v zadnjem času pristopili in še nimajo društvenih knjižic, naj kratek čas počakajo; knjižice so pošle in so že druge naročene in bodo v kratkem dobavljene. — Odbor.

Iz društva bh. finans. straže, dobivamo saopćenje na ravnanje članovima to-

za društva, da počam od 1. VII. 1920 po zaključku glavne skupštine od 30. V. 1920 iznaša članarina mesečno 5 K, koju neka izvole redovito društvu putem poštanske štedione u Sarajevo slati.

Iz zajednice podvornika, Sjednički zapisnik broj 6 redovite odborske sjednice, održane 19. lipnja 1920. Blagajničko izvješće sravnjeno je sa prepisom za mesec travanj i svibanj po odborniku Dobriniću i Puskašu te je pronadjeno, da imovina iznaša koncem travnja 90.488 K 01 fil., a za mesec svibanj 90.520 K 46 fil., što odbor prima do znanja. — Blagajničko izvješće u mjesecu svibnju 1920. a) Primitak: 1510 K 59 fil. b) Izdatak: 349 K 82 fil. Čista imovina: U 6% obveznicama rat. zaima K 82.000. Uloženo u štedionice do 30. 4. 1920 K 7.359.69. U ručnoj blagajni koncem meseca svibanja 1920 K 1160.77. Sveukupna imovina koncem m. svibnja K 90.520.46. Revizionalno izvješće, suglasno sa blagajničkim, prima se. — Na dopis N. C., kojim tvrdila smrt supruge i cerke te moli posmrtninu za obeđvije, zaključite odbor, da na temelju druš. pravila za suprugu pripada, dočim za cerku mu se ne može posmrtnina dopitati. Dopitite mu se 100 K posmrtnine za suprugu. — Odbor prima dvadesetoricu za svoje članove po njihovoj želji. Zaključite se, da se druš. pravila računaju po 2 K usljed skupoće papira, nadalje da se imade dati tiskati 500 kom. pristupnica i to u skraćenom tekstu, pošto će biti jeftinije, a odgovarati će namjenjenoj svrsi.

Ispiti za činovn. finans. straže, početi će u Zagrebu 12. VII., u Novom Sadu 26. VII., Sarajevu 3. VIII., Ljubljani 20. VIII. t. g. Ministarstvo financija nije zaboravilo opomenuti ispitna poverenstva, »da će se kod ispita morati postupati punom strogošću, jer će i komisija lično odgovarati, da se temeljito uvere o posvemašnjoj spremi pojedinaца, i da za najstrožije ocene.« O »blažena« Austrijo i Mađarska, ti si bila bolja! Ti si se brinula, da tvoji vjerni polože kod nas ispit za činovnika financ. straže, ako su znali dobro njemački i mađarski, ako su znali dobro stegnuti mider i bili vrući kandidati za ženidbu. Strukovno znanje bilo je sporedno. Drugi svi nijesu mogli biti pripušteni k ispitu. Ocena je bila tako »stroga«, da sada omogućuje dvokratno unapredjenje od prevrata do danas, dočim Ti, sēdi prigledniče, donesi sad svoj mozak i bubrege na analizu! Vederemo. — Argo II.

Financijska straža u Črnoj gori. Mi podsjećamo Generalnu Direkciju posrednih poreza Min. Financija. 1. Da je obećani rok za izmenu finans. organa tamo dodeljenih iz novih oblasti već prošao: 2. da ovi organi nijesu dobili nikakvih skuparinskih dodataka, dočim plata 236 dinara apsolutno ne dostaje za život: 3. da organi državni gladuju, da su goli i bolesni i tražimo a) da se istima naknadno od 1. I. 1920 dopitađu dnevnice 8 dinara, b) da se ovi službenici tamo kao nepotrebni opozovu najkasnije do 31. VII. 1920 ili izmenu. Ako se to ne shude, neka znađe Generalna Direkcija, da će ovi službenici prosto morati ostaviti svoja mesta i tužiti državu i krivce radi nanešene štete na zdravlju.

Mnsgr. Blankinj. Našli smo ga u klubu Predstavništva po podne u nedjelju, gdje radi. Već prije smo sa više strana

čuli lepe stvari o niemu. Prima, sasluša i posreduje najviše za sirotinju. I nas je primio, jedan sat i dol debatirao s nama, da sazna što nas tišti, zašto smo došli u Beograd. Odmah obećao, da će našoj želji udovoljiti. »Istina«, kazao je medju ostalim — »već sam u 74. godini, pa ne običavam predvoditi deputacije. O te mnoge stepenice i to čekanje! Ipak ću s Vama sutra poći.« Čovjek je to liubezan, ali i ozbiljan, traži istinu, naročito zauzetan i radin, 49 godina djeluje na političkom polju, 30 god. je poslanik; kad je slavio 25-godišnjicu nabroio je njegov biograf 1340 njegovih govora u parlamentu. Predveo nas je, bio tumač i zastupnik naših želja i tužbi. Finans. stražu dobro pozna, hvallju, jer te bila uvijek uz narod, Gospodo drugovi, zapamtite si to biće i budite mu zahvalni! A ja mu se ovim putem iskreno zahvaljujem.

Kotarska skupina Saveza javnih namještenika u Dugomselu. Poziv na glavnu skupštinu. U zasluslu § 14. društvenih pravila sazivam glavnu godišnju skupštinu ove kotarske skupine na dan 25. srpnja 1920. godine, u 9 sati do podne u Dugomselu u sgradi občinskog poglavarstva. Dnevni red: Pozdrav predsjednika. Izvještaj tajnika, blagajnika, nadzornog odbora. Izbor novog blagajnika. Eventualija. U Dugomselu, dne 5. srpnja 1920. Predsjednik.

Skupština Društva hrvatskih srednjoškolskih profesora u Zagrebu. Dne 4. v. mj. održana je u Zagrebu glavna redovita skupština tog društva, kojoj je prisustvovao lijep broj srednjoškolskih nastavnika iz svih naših krajeva, pa je medju ostalima bio prisutan i jedan izaslanik slovenskih srednjoškolskih profesora u Ljubljani i odaslanstvo srpskih srednjoškolskih nastavnika iz Beograda. Na skupštini pretreseno je više znatnih pitanja i raspravljena medju ostalim i pitanje pristupa društva u SJN. — Skupština je na prijedlog odborov jednoglasno zaključila, da Društvo stupa u SJN i odredila je svoje izaslanike, koji će ga zastupati na izaslaničkoj skupštini. Pozdravljamo taj pristup to više, što smo uvjereni, da smo tim puistupom jednog društva od otprilike 600 udruženih srednjoškolskih profesora dobili čvrst stup u radu oko podizanja naših interesa.

Kao glavna točka dnevnoga reda bilo je pitanje pristupa Društva u jedinstveno jugoslavensko profesorsko društvo, kojemu bi pokrajinska društva bila samo sekcije. Pitanje to ima svoju predhistoriju. Prošle godine bili su sazvani u Beograd izaslanici pokrajinskih profesorskih društava, da se posavjetuju u principu, ne bi li se takovo društvo dalo osnovati ili je za njega još prerano. Dva su člana odbora našega Društva zastupala naše interese ondje i zaključili, da u principu pristaju na osnutak takovoga društva, ali definitivnu odluku o tome ima donijeti skupština. U siječnju ove godine bila je u tu svrhu sazvana izvanredna glavna skupština, koja je bila veoma burna, na kojoj je odboru protivna stranka htjela, da se osnuje Savez profesorskih društava, u koje će svako pokrajinsko udruženje slati svoje delegate, a inače da ostane svako pokrajinsko društvo autonomno. — Kod glasovanja prošao je doduše prijedlog odborov, ali ni to nije bilo konačno, jer je taj prijedlog imala pretresti glavna skupština, koja je svršila tako, da je odbor sa svojim prijedlogom ostao u manjini i povukao konsekvence, a predsjednik, koji je sam glasovao protiv prijedloga odborova, ima da sazove ponovno skupštinu i Društvo opet konstituirati.

Misao o jedinstvenom jugoslavenskom profesorskom društvu po shvaćanju onih drugih ljepa je, ali preuranjena. To se najbolje vidjelo već na skupštini od siječnja, pa je odbor mogao slutiti, da će ova skupština biti burna. Zao je našim nastavnicima napustiti svoje društvo i izgubiti svoju autonomiju, dok se ne vidi, kako će

to novo društvo izgledati. Pa onda materijalne prilike profesora su ovdje bitno različite od onih n. pr. u Srbiji, dok postoji ova razlika u berivima izmedju nas i srpskih javnih namještenika. Pitanje škola u nas i u Srbiji još je za sada posve različito, pa se i tako mora i stručno raditi drugačije ovdje i ondje. Trebalo je dakle počekat, dok se te bar vanjske neprilike i nejednakosti premoste, a onda pristupiti tome jedinstvu. Uvjereni smo, da će se umjereniji profesori ipak opet sakupiti i nakon ozbiljnog i trijeznog raspravljanja, kad se strasti malo umire, učiniti onako, kako će držati, da je najbolje i najzgodnije i za njih i za opće dobro.

Pitanje, u kojem nemogu ministri da se slože. Zagrebački »Jutarnji list« donasa u svom članku »Nesuglasice« i opasnost krize u kabinetu« od subote 10. jula podčlanak debelim slovima »činovničko pitanje, koje je pored drugih pitanja bilo takodier pretresano u ministarskoj sjednici od četvrtka dne 8. jula no ni ta se gg. ministri nijesu mogli složiti. Ministar Davidović povukao je svoj ukaz o popunjenju mjesta okružnih načelnika, pa je popunjeno samo ono o Peći, gdje je imenovan Radivo Vasiljević, jer je u tim krajevima ugrožena bezbjednost tamošnjeg pučanstva.« — Rasprava ministarskog savjeta o popunjenju mjesta nekolicini okružnih načelnika nazivlje se činovničkim pitanjem!? Gospodo ministri, u Jugoslaviji osim tih par okružnih načelnika čeka 50.000 javnih činovnika, namještenika i službenika na rješnje njihovog stalškog pitanja! Nastojte u prvom redu udovoljiti njima, a nemojte se zaustavljati u radu kod imenovanja nekolicine okružnih načelnika. — Ili možda imadete osobitog interesa na tom, da se bavite tek pitanjem nekolicine okružnih načelnika?

Jugoslavenski ženski kongres. U Zagrebu održao se pred nekoliko dana kongres jugoslavenskih žena, na kojemu su prisustvovale izaslanice svih ženskih udruženja iz kraljevstva SHS, i osnovale: Narodni ženski Savez kraljevstva SHS, pa se tim osnutkom toga centralnog saveza razriješuju svi ženski savezi u kraljevstvu SHS, koji su prije postojali. Cilj je tome udruženju, da preko svojih saveznih društava radi na ostvarenju najviših ideala u pogledu kumanog, etičkog, kulturnog, feminističkog, higijenskog, socijalnog, privrednog i nacionalnog rada. Na tome se kongresu raspravilo već dosta aktualnih pitanja za budući rad toga saveza. Nadamo se, da će se ova organizacija intelektualnih radnika proširiti i dalje, jer je zajednički i složan rad najbolje jamstvo za uspjeh.

Činovničko pitanje još nije riješeno.

Posljednjih dana donijeli su zagrebački i neki drugi dnevници vijesti o uredjenju činovničkih beriva, koje ima biti provedeno najkasnije do 1. septembra o. g. Dakako, da je javnost uzela ovo kao gotovu činjenicu, te se mnogi trgovac i poduzetnik na samu vijest o poboljšanju činovničkih plaća već spremio, da povisi cijene svojih proizvoda nevažujuć, da poboljšanje beriva prema objelodanjenoj osnovi neće iznositi gotovo ništa...

Sad pak vladin novinski vdsjek sa danom 1. jula o. g. daje u tom predmetu ovo obavještenje: »Kako se u javnosti u posljednje vrijeme mnogo govori i piše o novom uredjenju činovničkih plaća građanskoga reda, mora se naglasiti, da je sve ono, što se do sada iznosilo, u tome samo gledište većine u komisiji, koja je bila određena, da taj načrt izradi. O tom načrtu kr. vlada još nije donijela nikakove odluke.«

Bilo bi vrlo poželjno, da novinstvo obzirom na današnje prilike o činovničkim plaćama ne donosi nikavih vijesti tako dugo, dok stvar nije pred kompetentnim faktorima konačno riješena i činovnicima eventualna povišica isplaćena. Dogadja se naime, da nepoučena javnost ne pitajući koliko najavljena povišica iznosi i kada će činovnicima biti faktično isplaćena, drži, da su

državni činovnici vrlo dobro plaćeni, jer neprestano primaju povišenje plata, pa da su svojim zahtjevima nezasićeni i pretjerani. Nitko si ne uzimlje truda, da izračuna, koliko iznose dohodci državnih namještenika sa svim kreditima, pripomoćima, privremenim dodacima i dodacima na dodatke na skupoću zajedno. Nitko ne zna, da dohodci državnih namještenika pa i ovih u najvišim činovnim razredima iznose daleko manje nego li je potrebno u današnjim prilikama za ekstenzionisti minimum i nego, što iznose dohodci intelektualnih radnika u nedržavnoj službi.

Ovakovim alarmantnim vjestima nehotice se nanosi šteta našim interesima i u najširoj javnosti, koja još iz prošlosti gleda s nepovjerenjem na državno činovništvo, pravi raspoloženje protiv nas.

Velika vrtina zabava Saveza Javnih Namještenika u Zagrebu.

U subotu dne 3. ov. mj. održana je u Maksimirskom perivoju dobro posjećena vrtina zabava javnih namještenika u korist organizacije. Zabava je započela odmah poslije 5 sati. Oko 7 sati posjetio je zabavu g. ban dr. Matko Laginja, što se je prisutnog občinstva, a pogotovo javnog namješteničtva veoma ugodno dojmilo, pa su mu priredjene srdačne ovacije. Na zabavi je uz voličku glazbu 35. puka sudjelovao poštansko pjevačko društvo »Golub« sa svojim muškim zborom, odpevavši skladno i korektno niz izabranih pjesama iz svoga obilnog repertoira pod ravnanjem ambicioznog i okretnog zborovodje g. Bisa pošt. namještenika. Animirana zabava u kojoj nije manjkalo ni plesa, potrala je do kasno u noć. Oko pol jedanaest sati bio je na jezeru ispaljen vatromet, koji je bio priredjen za pučku svečanost prigodom boravka Njegovog Visočanstva Regenta Aleksandra u Zagrebu, ali je radi ne vremena morao izostati. I ovom zgodom izbila je za javu nemila pojava, koja se opaža u cijelom namješteničkom istupanju, da na ime tako zvano više činovništvo nije zabavi prisustvovalo, ako prem je zabavu posjetio onajviši činovnik g. ban, koji nije bio naročito pozvan, jer se ovaj puta odustalo od svakog posebnog pozivanja. Ovaj demokratski postupak g. bana neka služi kao uzor našim birokratskim drugovima, koji su valjda očekivali, da će ih posebne poklonstvene deputacije na zabavu pozvati. Neke budu uvjereni, da neće nimalo povrijediti svoje »dostojaustvo« i »interes službe«, ako će pokazati malo više društarske svijesti!

Roba za državne činovnike. »Ministarstvo ishrane odlučilo je, da činovnicima i državnim službenicima izdaje svoju robu: odijelo, sukno i obuću i to na otplatu u mjesečnim obrocima.« Tako čitamo u jednom zagrebačkom dnevniku, pa ne znamo zasada, proteže li se ta naredba na cijeli teritorij SHS ili vrijedi samo za činovnike u Srbiji. Ovakove vijesti o takovim pogodnostima, povišicima, dodacima i darovima vrlo često izlaze u našim dnevnicima, a šalju ih njihovi dopisnici iz Beograda, pa redovno ili nijesu tačni ili uopće ne odgovaraju istini, a javnost im vjeruje, pa to znatno škodi našoj stvari, kako smo već posljednji put iznijeli u jednom našem članku. Tu bismo preporučili središnjem odboru SJN, da se obrati na Savez srpskih činovnika i službenika u Beogradu s molbom, da mu ovakove važne zaključke i odluke u činovničkom pitanju brzo i javno ili telefonski javi, pa da naše novinstvo prije uvrštenja ovakovih notica upita uvijek, da li su istinite i ispravne.

Povišenje plaće saobraćajnom osoblju. Preporučimo iz dnevne štampe: Riješenjem ministarskoga savjeta povišena je cjelokupnom saobraćajnom osoblju na željeznicama dosadašnja plaća za 50%. Na taj način zadovoljeni su materijalni zahtjevi saobraćajnih činovnika i službenika.

Raspored činovnika. Čitamo u zagrebačkom »Jutarnjem Listu«: »U svim državnim nadležnostima započeo je rad oko rasporeda činovnika po

novoj činovničkoj razdiobi. Svi stari činovnici, koji su bez kvalifikacije, a sada se nalaze u višim položajima, ostat će i nadalje na svojim mjestima, ali u buduće ne će biti unapređivani. Što znači to?

Što je sa željezničkim certifikatima? Susretljivost naše gospode ministara prema javnim namještenicima pokazala se već na prvom koraku, kad su jedinu blagodat, koju su javni namještenici uživali za austro-madžarskog režima, a to je pogodnost kod vožnje na željeznicama, jednim potezom pera uskratili. Od onda pa do danas neprestano moljakkamo i tražimo, da nam se ta pogodnost vrati, ali bez uspjeha. Neshvaćanje naših prilika pokazuje se i u ovome pitanju u punoj mjeri. Cijene na željeznicama već prelaze sve mjere, a plaće javnih namještenika prema današnjim cijenama tako su neznatne, da su za današnje prilike gotovo ništa. Mi imamo obećanje ministarstva saobraćaja da će nam se ta pogodnost opet dati, pa se zato ne možemo zadovoljiti s onim, što su naši delegati donijeli iz Beograda, da od toga ne će biti ništa. Mi se pouzdano nadamo, da će gospodin ministar saobraćaja svoje obećanje iskusiti, a možemo ga uvjeriti, da mu javni namještenici kraj svojih jadnih beriva i tako visokih željezničkih cijena ne će dodijavati. Očekujemo i od gospode ministara ostalih resora, da će tu stvar zagovarati, jer napokon javni namještenik ipak mora tu i tamo i preko svoje volje nekamo putovati. To je napokon bilo naše staro pravo, pa ako nam se već nije štogod više dalo, neka nam se ni to jedino, što smo imali, ne oduzimlje.

Padanje cijena. Pored svega toga, što su mnogi naši inače plodni i bogati krajevi ove godine nažalost silno stradali od tuče, može se ova godina ipak nazvati plodnom i blagoslovnom, jer je ipak veliki dio rodni polja, oranica, voćnjaka i vinograda ostao pošteđen. Vidi se to i na našem tržištu, koje je hvala Bogu, svaki dan puno voćem, povrćem i zelenjem. — I baš je ta plodnost godine uzrok, da je naša valuta tako naglo porasla i da je napokon prestalo ovo cincarsko trgovanje sa stranom valutom, za koje mi ovdje prije rata nijesmo ni znali. Pa ipak tržne cijene još uvijek stoje, trgovci čekaju nešto nepredvidljivo, da ne moraju davati svoju robu jeftinije. Opaža se to naročito kod manufakturne robe, kojom je Zagreb krcat. Trgovci plaćali su robu u stranoj valuti, kako vele, a ta je sada pala, pa bi morali gubiti na robi. Prije kad su plaćali franak po 10 K, nijesu se žalili trgovci, da ga drugi dan računaju po 15 K, pa neka ga i sada mjesto po 10 računaju po 5 K. Gubitak taj ipak ne će dosegnuti visine one zasluzbe, koju su naši trgovci zaradili s robom, koju im je od prije rata ležala na skladištu, pa su je za rata uz višestruke cijene prodavali. Bilo bi dobro, da naše oblasti same preuzmu opet u ruke to reguliranje cijena po trgovinama, jer ovako ćemo mi ostati opet bez kaputa i cipela za zimu. Čitamo u novinama, da se u Sloveniji i u Srbiji smanjuju cijene mesu. Kod nas nema ništa o tome, a mi smo bar cijeloga rata imali dosta blaga i stoke. Gospoda se mesari svaki put opru snižavanju cijena, pa budemo li na njih čekali, nikada ne ćemo jesti jeftinijeg mesa. Treba opet da oblasti ureduju!

Snižavanje cijena u Sarajevu. U Sarajevu je SJN započeo akciju oko obalivanja cijena na tržištima i u trgovinama i stavio se na raspolaganje oblastima, da se što brže i što energičnije stane na put neopravdanom dizanju cijena i nepuštenom trgovanju.

Izjava. Podpisani izjavlja, da je dr. E. Saduža, prof. na M. drž. realki, u članku: »Naj sodi javnost!« (»Naš Glas« št. 23) z besedico — renegat — krivico storil, ki jo obžaluje. Prof. Fr. Bračun.

Popravek. Kraljev. Srba, Hrvata i Slovenaca Glavna carinarnica I. reda, br. 10.186. 3. juli 1920. Ljubljana. Uredništvu »Našeg Glasa« Ljubljana. U Br. 26. od 1. jula 1920 god. »Našeg Glasa«, iza-

ša je ispravka ove carinarnice na jednu noticu iz Br: 24. od 17. juna 1920 g., a ispod iste ispravke druga notica, u kojoj se veli, da je g. A., čime se cilja na upravnika ove carinarnice, rekao nekoj gospodičar, da je kurba. G. Aćimović, upravnik ove carinarnice nije nijednoj do sada stranki kazao to, pa prema tome ni toj gospodičar. Molit se Uredništvu »Našeg Glasa« da izvoli odštampati ovu ispravku. Upravnik Mih. Z. Aćimović.

Op. ured. Opozarjamo na notici v št. 17. iz 20. »N. G.« pod naslovom »Nove metode«, kje je bilo govora o tem događku in se je že ondi konstatiralo, da je le ime zamenjano. Dotičnik res ni bil g. A., nego g. R.

Malomarnost in predsodki. Na občnem zboru smo slišali, da je med finančno stražo še mnogo neorganiziranih tovarišev. Začuden smo se izpraševali, kdo so ti »tovariši« in kako je danes sploh še mogoče, da se najdejo taki ljudje med nami. Po mojem mnenju je tem razmeram največ kriva malomarnost in predsodki nekaternikov. Gotovi starejši tovariši odlašajo z vstopom v organizacijo le zato, ker mislijo, da jim za dosego modre pole organizacije ni potreba; drugi se bojijo, da bi padli v nemilost pri višjih, ako vstopijo v organizacijo, nekateri novinci pa se izgovarjajo, da še niso trajno nameščeni in torej ne vedo, ali ostanejo v našem zboru ali ne, vsled česar organizacija zanje nima pravega pomena. Vsi ti izgovori so ničevi. Organizacija se briga ravnotako za novince, kakor za one tovariše, ki stoje na pragu upokojenja. Deloma stori to sama zase, deloma pa potom Osrednje zveze javnih nameščenecv in upokojencev, pri kateri je včlanjena. Ravno sedaj pri pričakovani reorganizaciji finančne straže se bo morala organizacija brigati v prvi vrsti za novince, ker je sicer nevarnost, da se jih eventualno kot nepotrebne odslovi iz službe. Ali je torej organizacija za mlajše tovariše res brez koristi? Kar se tiče zamere navzgor, še tudi ni bilo slišati, da bi se komu radi vstopa v društvo glava odrezala. Da ni vse tako, kakor bi moralo biti, pa je krivo še nekaj: So starejši tovariši, ki so sicer sami organizirani, a se skrbno ogibljejo tega, da bi mlajše neorganizirane tovariše opozorili na stanovsko dolžnost, misleč, da bodo s tem izgubili na uglelu, ako se do njih »ponižajo«. Jaz sem nasprotnega mnenja. Pojasni novincu službeno in privatno razmerje med starejšimi in mlajšimi težnje njih vseh, pa se ti ne bo treba bati omalovaževanja od strani mlajših, ker bodo vedeli razločevati med tovarišem in predstojnikom. Ako se spomnijo svojih stanovskih dolžnosti vsi ti tovariši, sem gotov, da se bo reklo na prihodnjem občnem zboru našega društva: Organizirani so vsi tovariši brez izjeme. — Opa- zovalec.

Iz Orahovice u Slavoniji. Na vapaj pisara orahovačke općine opć. poglavarstvo učinilo je predlog, jer zastupstva nema, te je pisarima po kot. oblasti podjeljeno mesečno 1000 K. Ali pisari s tim nisu puno pomoženi. U naš gorski kraj došlo je na promieniu zraka sila gostova, pa osim skupoće obične nasta nova, tako, da jedan pisar mora 700 K platiti za koštu. Orahovica poznata je od vajakada kao skupo mjesto u svemu. Zato se ponovno apelira na više oblasti, neka nešto učine za Orahovicu, da se pisarima pomogne. Ovo se iznaša, da i ostali pisari van Orahovice znadu, kakav je život pisara u ovom lijepom gorskom kraju.

Listnica upravištva.

G. Drag. K...š, Varaždin. Četrtgodišnja pretplata 18 K ne 13 K. Izvolite nam javiti, kje ste bili preje, ker sicer Vas ne najdemo med naročniki.

G. Josip M.....č, Dugoselo: Uposlano svoto 18 K smo vključili kot pretplato za II/IV., ker ta doslej še ni bila plačana.

Za tiskovni sklad „Našega glasu“
so darovali meseca februarja 1920 sledeči:

Gg. Jurašič Ivan, Pregrada, Vojh Lutež, Selak Jakob, Sorjan Anton, Mirnik Franc, Sever Josip, Meršnik Josip, Slov. Gradec, Kanton Gjur, Kahar Josip, Zagreb, Jembrek Stjepan, Janeš Juraj, Vutni Vinko, Spoljarić Franc, Holoubek Josip, Vodehnal Franc, Hrđy Ivan, So-

mogyi Milivoj, Milić Vladimir, dr. Trstenjak R., Jakupček Josip, Sabljak Stjepan, Godec Makso, Chytil Viktor, Sokač Ivan, Crndić Anka, Bujančić Ivan, Krnjak Tomo, Jurić Leopoldina, Kostinčar Branko, Stemberger Ivan, Sovor Lujo, Jiroušek Julija, Alić Husejn, Krušec Josip, Majnarić Ivan, Jemrič Marijana, Pač Pajo, Friedrich Ferdo, Benak Dragutin, Beglić Danflo, Kregar Dragutin, Orešković Nikola, inž. Milić Pero in Lesar Ivan, Koprivnica, po 4 K.

(Konec prih.)

Opomba. V št. 25. izkazane svote so se darovale za tiskovni sklad meseca februarja, ne januarja 1920, kakor je pomotoma tiskano.

POZOR!

S 5. avgustom o. g. se obustavi pošiljanje „Našega Glasa“ bezuvjetno svima, koji još nisu platili pretplate za inclusive III. četvrtgodište, t. i. do konca septembra

t. g. Mi moramo tiskari plačati list uvijek unapred te nas stane svaki poledini broj 1.08 K. Za to nečemo poslati lista nikomu više, ako unapred ne plati pretplate.

Uprava.

Kavarna „Central“

19-3

se priporoča za mnogo-brojen obisk. Pristna kava, cena in solidna postrežba.

Stefan Miholič, kavarnar.

Ljubljana - - Sv. Petra nasip.

VELIKA Na debelo! Na drobno!
ZALOGA :: : Solidne cene! :: **BOGATA**
IZBIRA

manufakturnega **LASTNI MODNI ATELJE.** OBLEK lastnega
ter inozemskega modnega blaga. Srajce, samoveznice (kravate), nogavice i. t. d. izdelka po naj-novejšem kroju.

PRVA KRANJSKA RAZPOSILJALNA

8-5

SCHWAB & BIZJAK

LJUBLJANA, Dvorni trg, pod Narodno kava: no.

Najstarejša spedijska tvrdka v Sloveniji

R. RANZINGER

Ljubljana spedijska pisarna Ljubljana

Podjetje za prevažanje blaga juž. železnice. Brzovozni in tovorni nabiralni promet iz in v Avstrijo. Zaccarinjenje. Podjetje za prevažanje pohištva. Skladišče s poseb. zaprtimi kabinami za pohištvo.

Brzjavljavi: Ranzinger. 24-2 Interurban telefon 60

Modni salon

Stuchly - Maške

LJUBLJANA,

Zidovska ul. 3,

Dvorski trg 1.

Priporočamo veliko izbiro najnovejših svilenih klobukov, čepic in slamnikov za dame in deklice.

Popravila točno in cenó.

Žalni klobuki vedno v zalogi.

Naročajte in širite „Naš Glas“!

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod.

Vzajemna zavarovalnica
v Ljubljani, Dujska cesta 17,

je ustanovila oddelek za

življenjska zavarovanja

Sprejema: V življenjskem oddelku: zavarovanja na doživetje in smrt v vseh sestavah, zavarovanja na otroško doto, rentna in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji.

V požarnem oddelku: zavarovanja vseh premakljivih in nepremakljivih predmetov, ki se poškodejo po ognju, streli in po eksploziji svetilnega plina po znano nizkih cenah.

Podružnica: CELJE, Breg 33.

Ceniki in pojasnila z obrat. pošto brezplačno.

Zanesljivi posredovalci se vedno sprejemajo.

Važno za uradnike!!

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI R. Z. Z. O. J.
Kongresni trg št. 19.

dovoljuje ranžijska posojila; na te opozarjamo zlasti one uradnike, ki imajo dolgove v Nemški-Avstriji. Ti si s takojšnjo poravnavo dolgov lahko veliko pridobe na valuti. Vso tozadevno transakcijo izvede zadruga sama in sicer brezplačno in le proti povrnitvi naraslih stroškov. — Prospekti na razpolago!



17-3